

ΠΡΟΚΟΠΗΣ Χ" ΜΙΛΤΗΣ
Γέννημα 1892 - Θάνατος 1944.

Στό βιβλίο " ΕΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΟ "τού Γεώργιου Μ. Χατζηνωστή στή σελίδα αρ. 15, οι Κώστας και Προκόπης Χ" Μιλτή τά δύο αδέρφια, αναφέρονται ως άνθρωποι πού συμμετείχαν τακτικά και ενεργά στή μουσική κίνηση της μικρής τότε Λεμεσού - περιόδου 1912 - 1925 περίπου - και ταυτόχρονα συμμετείχαν και ως μέλη χορωδιακών συγκροτημάτων.

Ο Προκόπης Χ" Μιλτής γεννήθηκε στή Λεμεσό τό έτος 1892, στήν οδό Αθανασίου Σακελαρίου αρ. 11. Ο δρόμος αυτός ευρίσκεται ακριβώς στή βόρεια πλευρά της πρώτης δημοτικής αγοράς δίπλα από τό τότε Ελληνικό Γυμνάσιο της πόλης. Τήν περίοδο 1912 - 1925 ο δρόμος αυτός ήτο τό κέντρο της πόλης.

Φιλόμουσος, αθλητής και φιλοπρόδος άνθρωπος ο Προκόπης Χατζημιλτής, επειδή του άρεσαν οι ωραίοι ήχοι και τά ωραία ακούσματα, έγινε μέλος της φιλαρμονικής του Δήμου Λεμεσού επί Χουρμουζίου.

Ως μέλος της ορχήστρας και φιλαρμονικής του Δήμου ελαβε μέρος σ' όλες τίς εκδηλώσεις της εντός και εκτός Λεμεσού, διακρίνετο δε' για τήν συνέπεια του πρός τό καθήκον. Στήν φιλαρμονική του Δήμου έπαιζε κλαρίνο και σαξόφωνο όπως και ο αδελφός του.

Οι τότε νέοι της πόλης, μουσικόφιλοι, καλοφωνάρηδες και οργανοπαίκτες για νά μπορέσουν νά εκδηλώσουν τά μουσικά των προσόντα, αλλά και ταυτόχρονα νά γλεντίσουν και νά διασκεδάσουν, δημιούργησαν μικρές ομάδες από προσοντούχους φίλους και μή, και κυκλοφορούσαν στους δρόμους τά βράδυα τραγουδώντας διάφορα τραγούδια αλλά και καντάδες μέ συνοδεία μανδολίνων και κιθάρων. Ο Προκόπης πάντοτε συνοδεύει μέ τό κλαρίνο και τό σαξόφωνο του.

Η μόνη διέξοδος αυτών των τραγουδηστών, αφού δέν υπήρχε άλλης μορφής διασκέδαση, από μόνοι των συγκροτούσαν ομάδες τραγουδηστών μέ όργανα στούς δρόμους συνήθως τά βράδυα, αλλά και σέ "στέκια" όπως τά έλεγαν δηλαδή διάφορες μικρές μπακαλοταβέρνες πού αφθονούσαν τότε. Μπακαλοταβέρνες μικρέξ, συνοικιακές, καθαρές, μέ πλούσιο μεζέ και ποτό όχι σέ μπουκάλες σφραγιστό αλλά χύμα.

Αυτοί λοιπόν οι τραγουδηστές τέλος του Ι9ου και αρχές 20ου αιώνα υπήρξαν οι πρόδρομοι των σημερινών κανταδόρων. Οι διαφορές μεταξύ των παλιών και των νέων κανταδόρων είναι μεγάλες και πολλές. Οι πρώτοι κυκλοφορούσαν πεζή σέ δρόμους χωματένους και σκοτεινούς για τά μάτια κάποιας μικρής σέ κάποια γειτονιά σέ σπίτι κατασκευασμένο μέ πλυθάρια, αλλά μέ αυλή γεμάτη από γιασεμιά και βασιλικό. Ενώ οι δεύτεροι, δέν κυκλοφορούν σήμερα καθόλου τά βράδυα αλλά μόνον στά καρναβάλια : πάνω σέ αρματα μέ μικρόφωνα και αμπλιφείαρς και πολλές φορές μέ κασέττες . Οι πρώτοι κανταδόροι τραγουδούσαν ωραία ως καλλύφωνοι ενώ αρηετοί από τούς σημερινούς παραφωνούν και εμφανίζονται μόνον για διαφήμιση.

Ένας απ' αυτούς τούς πρώτους κανταδόρους και συνδετικός κρίκος στήν αλυσίδα των κανταδόρων της Λεμεσού υπήρξε και ο Προκόπης Χ" Μιλτής κλαρινίστας και σαξοφωνίστας.

Τίς περισσότερες φορές οι ομάδες ξεκινούσαν από τά σπίτια των για τίς νυκτερινές των εξόδους μέ κατεύθυνση τίς μπακαλοταβέρνες της πλατείας κεσογλουθκιών πίνοντας και διασκεδάζοντας μέχρι τών πρωϊνών ωρών. Ο Προκόπης σκοτώθηκε από σφαίρα στήν Αθήνα κατά τήν διάρκεια του εμφυλίου πολέμου τέλος του Ι944.

Ανδρέας Χ" Μιλτής
άδελφότεκνος του Προκόπη Χ" Μιλτή
γεννημένος τό Ι926.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A. Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΧΑΤΖΗΜΙΛΤΗ - ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

1. Ὁ Χατζημιλτῆς Γεωργίου καὶ ἡ πολυμελής του οἰκογένεια

Τὸ παλαιότερο πρόσωπο τῆς οἰκογένειας τῶν ἡρώων, γιὰ τὸ ὁποῖο σώζονται στοιχεῖα, εἶναι ὁ παππούς τους Χατζημιλτῆς Γεωργίου, ὁ ὁποῖος γεννήθηκε στὴ Λευκωσία τὸ 1865 καὶ πέθανε στὴ Λεμεσό τὸ 1937, σὲ ἡλικία 72 ἐτῶν.¹ Ἡ γυναίκα του Εὐανθία γεννήθηκε τὸ 1871 καὶ πέθανε, 86 ἐτῶν, τὸ 1957.

Τὸ ζεῦγος Χατζημιλτῆ Γεωργίου ἀπέκτησε ἑπτὰ παιδιά· ἕξι γιούς, τοὺς Ἀντώνη, Δημοσθένη, Κώστα, Μιχάλη, Νικόλα καὶ Προκόπη καὶ μιὰ κόρη, τὴν Ἀλεξάνδρα. Οἱ Δημοσθένης, Κώστας καὶ Μιχάλης χρησιμοποίησαν τὸ ἐπίθετο Χατζημιλτῆς ἐνῶ οἱ ἄλλοι τρεῖς καὶ ἡ ἀδελφὴ τὸ ἐπίθετο Γεωργιάδης. Ἡ τελευταία, μετὰ τὸν γάμο της, πῆρε τὸ ἐπίθετο Ρήγα.

Στὰ πρῶτα χρόνια τοῦ αἰῶνα ὁ Χατζημιλτῆς μετοίκησε οἰκογενειακῶς στὴν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου ἀναζητώντας καλύτερες συνθῆκες ζωῆς, λόγω τῆς οἰκονομικῆς δυσπραγίας στὴν Κύπρο. Ἀπὸ τὰ παιδιά του ὁ Κώστας καὶ ὁ Προκόπης ἔμειναν στὴ Λεμεσό σὲ συγγενεῖς τους, μετέβαιναν ὅμως κι αὐτοὶ κατὰ διαστήματα στὴν Αἴγυπτο. Στὴν Ἀλεξάνδρεια, ὅπου ἔμεινε ἀρκετὰ χρόνια, ἐγκαταστάθηκε στὴν ἀρμενικὴ συνοικία, ὅπου ἀπασχολήθηκε καὶ ἐπαγγελματικά. Ἀπὸ τὸ γεγονός αὐτὸ ἀπέκτησε τὸ παρῶνυμο «Ἀρμένης», τὸ ὁποῖο ἀργότερα χρησιμοποίησε ὡς ἐπίθετο καὶ ὑπέγραφε μ' αὐτό. Ὅταν ἐπέστρεψε στὴ Λεμεσό, ἐξελίχθηκε σὲ ἕναν ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους φθαρτέμπορους τῆς Δημοτικῆς Ἀγορᾶς, στὴν ὁποία ἐργαζόταν μέχρι τὸν θάνατό του.

Δυὸ ἀπὸ τὰ παιδιά του, ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Νικόλας ἔμειναν στὴν Αἴγυπτο καὶ χρησιμοποίησαν κι αὐτοὶ τὸ παρῶνυμο Ἀρμένης. Ὁ πρῶτος πέθανε στὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ ὁ δευτερός στὴν Ἀθήνα, ὅπου μετοίκησε ἔπειτα ἀπὸ τὴν καθεστωτικὴ μεταβολὴ τοῦ 1952 στὴν Αἴγυπτο. Τὰ δυὸ ἄλλα ἀδελφία, ὁ Ἀντώνης καὶ ὁ Μιχάλης διακρίθηκαν ὡς ἀθλητὲς τοῦ Ἑλληνικοῦ Συλλόγου Ἀλεξάνδρειας, στοὺς δρόμους ταχύτητας καὶ στὸ ὕψος ἐπὶ κοντῶ ἀντιστοίχως. Ὁ τελευταῖος συνέχισε καὶ ὡς ἀθλητῆς τοῦ Συλλόγου «Ὀλύμπια» Λεμεσοῦ. Τὰ δυὸ ἀδελφία πού εἶχαν μείνει στὴ Λεμεσό, ὁ Κώστας καὶ ὁ Προκόπης συμμετεῖχαν ἐνεργῶς στὴ μουσικὴ κίνηση τῆς πόλης ὡς μέλη τῶν χορωδιακῶν της συγκροτημάτων.

Ἡ οἰκογένεια Χατζημιλτῆ-Γεωργιάδη ἐμφορεῖτο ἀπὸ τὰ ἐθνικὰ ἰδανικά, τὴν ἀγάπη γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τὸ ἰδεῶδες τῆς Ἑνώσεως καὶ ἀνέπτυξε πνεῦμα ἀγωνιστικότητας καὶ ἐθνικῆς προσφορᾶς. Ὁ Προκόπης Γεωργιάδης ἔλαβε μέρος, ὡς ἐθελοντῆς, στοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους καὶ στὸν Πρῶτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Τὰ παιδιά του Ροδίων καὶ Μιλτιάδης ἔδωσαν ἐνσυνείδητα τὴ ζωὴ τους γιὰ τὴν πατρίδα. Ὁ ἐξάδελφός τους Δῆμος Κ. Χατζημιλτῆς, μιλώντας τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1951 στὴ Λεμεσό, στὸ ἐπίσημο τρισάγιο γιὰ τὸν Ροδίωνα, ὀρκίσθηκε συνέχιση τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὰ ἰδανικά γιὰ τὰ ὁποῖα ὁ ἥρωας θυσιάσθηκε καὶ γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς

1. Σύμφωνα μὲ τὸ «Πιστοποιητικὸ Βρετανικῆς Ἰθαγένειας» («Certificate of British Nationality»), τὸ ὁποῖο ἡ ἀποικιακὴ Κυβέρνηση τῆς Κύπρου παραχώρησε, βάσει τῶν Διαταγμάτων περὶ Προσαρτήσεως (Annexation) τοῦ 1914 καὶ τοῦ 1917, σὲ ὅλους τοὺς Κυπρίους πού γεννήθηκαν πρὶν ἀπὸ τὴν 5 Νοεμβρίου 1914 - ἡμερομηνία κατὰ τὴν ὁποία ἡ Κύπρος κηρύχθηκε κτήσις τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας - τὰ στοιχεῖα τοῦ Χατζημιλτῆ Γεωργίου ἦταν τὰ ἀκόλουθα: Ἐπάγγελμα: φαρτοπώλης, ὕψος: 1μ. 65, πρόσωπο: στρογγυλὸ, χρῶμα προσώπου: ὠχρὸ, μέτωπο: πλατὺ, μύτη: χοντρή, στόμα: κανονικὸ, πηγούνι: πλατὺ, χρῶμα μαλλιών: γκριζο, χρῶμα ματιῶν: σκοῦρο καφέ, εἰδικὰ χαρακτηριστικά: τυφλὸς στὸ ἀριστερὸ μάτι. Τὸ Πιστοποιητικὸ ἐκδόθηκε στὴν 4 Μαρτίου 1922, ὅταν ὁ Χατζημιλτῆς ἦταν 57 χρονῶν. Κάτω ἀπὸ τὴ φωτογραφία του ἡ ὑπογραφή του: «Χ' Μιλτῆς Γ. Ἀρμένης».

